

Ötlető: SZUHAY - KNÉZT

Ötletés ideje: 1975.

TART.: MÉPNESEK

46 lap

Földrajzi mutató: BABÓCSA

Szakmutató: XXVI)

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRRAIS

ÁTVETVE AZ EGYSÉGES MKK. 32.54 - es TÉTELE MŰL

27. Az álmát eltitkoló fiu

... egy olá cigán. Vót három fia. No, három fia vót. Mëgyütt a rëggë, fôkelnek, Mëgy a cigán, az aptyuk a gyerekeknhó:

- Na, fiam - a legidősebbhó - mit álmodtál?
- Há, idősapám, álmomba oan jó laktam, finom rétesekke.
- No, legalább nem vagy ehën, fiam.

Mëgy a középsőhó:

- Hát, te mit álmodtá, fiam?
- Édősapám - aszongya - én még, gyönyörtü szép ruhám

vót álmomba.

- No a, ez is jó - aszongya - nem kő vënni legalább.

Mëgy a legkisebbhó:

- Hát te édes fiam, mit ámodtá?
- Hát én ugyan nem mondom meg, édesapám

Hm, erre az öreg megmérgekedett:

- Ez biztos valami nagy pénzzel álmodhatott, s nem akarja megmondani. Üti-vari a gyereket, de a gyerek se mégsë mondi meg. Hogy mit ámodott.

Hát megy arra fiákeren a királ.... a gyereket.... üti-dobi a gyereket. Mëgáll a királ, lószáll a kocsiru:

- Hát mér bántod ezt a gyereket, mér ütöd te cigán?
- Hát azé, felséges uram, hát nem akargya mëgmondani,

hogy mit ámodott.

- Hát ezé ütöd-dobod?
- Ezér, felséges uram.
- Mennyiér adod nekem oda ezt a gyereket, ne bátsd.

Hát a királ odatta a cigánnak valami jóformán a pézt, a gyereket fővette a fiákerra, elvitte haza.

A gyerek fiatal még, fiatal vót, mikor odavitte, nagyon. De a királnak isz vót egy ijen táju lánya is. Hát együtt nevelődtek. Hát aztá a királ nem firtatta, hogy mit ámodott, vagy valami. Há má a gyerek lehetett oan tizennégybe-tizenötödik évibe.

Akkor egyszer aztán hivati be a királ a gyereket.

- Hát édes fiam, emléksző rá - aszongya - mikor én téged ide vettelek, azé ütött-dobott apád, hogy én mit ámodtá. Há most nekem árudd e, hogy mit ámodtá.

- Hát még a felséges királoznak se árulom el.

Hát, erre aztán megmérgekedett ám a királ, hogy még ünéki se áruli el. De az a királkisasszon igen nagyon szerette a gyereket. Szerelmesse vód. Egyik a másikába.

Na, mingyá, kőműveseket meg, oda parancsuta. Egy fal közü berakatta a gyereket. Nem bántotta a gyereket, csak akkora kis lyukat hagyott, hogy egy tányér kitért, meg be-tért. Móg még leüni se tudott a gyerek, csak áva tudott. A fal között áni. Pizskittani köllött neki oda, belüre, sehová se mehetett.

Hád jó sokáig odd vót. De mindig csak a lány vitte utánna be az ebédet, meg az ennival, a reggelit. Enni azé adtak nekie. Persze nem oan sokat.

Hát egyszer aztán, mikor fekēt a királ, küdött ennek a királnak egy fát, egy botot. De az egyforma vód, mind a két vége. Középe, mindenféléje egyforma. Középire vód egy

cédula ragazva, hogy ha mög nem mondja, hogy ennek a botnak melik a vékonyabb fele, s mellik a vastagabb fele, még a porát is szétrombolja, a királságát nekie. Az a fekete királ.

Hm, bizon mostan a királ szomoru lét. Hát, hivattak szakértőket, mindenfélét. Nézték a botot, hát senki se tudta megállapítani, hogy mellik a vékonyabb fele, s mellik a vastagabb.

Most möggyütt a dél, viszi jám a lán a gyerekek az ennivalót. De szomoru vót a lány.

- Ejnye kedves fiam sz, talán meguntad a hozzám való fáradságodat? Akkor ne gyere. - asz mondja.

- Dehogy untem még a fáradságot, hanem baj van - asz mondja. - Apámnak küdött a fekete királ egy botot, hogy ha mög nem mondja, hogy mellik a vékonyabb fele, mellik a vastagabb, még az egész országának még a porát is szélnek ereszteti.

Aszongya:

- Mostat, ha haza mész, és lefekszöl, és ucs csinálj, mintha te most ébredté vóna föl, menj atyád, apád elejbe. És azt mondd apádnak, hogy azt a botot, a közepire kössön egy mazzagot, és kösse az asztal lábára. És - aszongya - amelik fele lenek lóg reggeré, arra ragassza rá a papirt, hogy ez a vastagabb fele, ki le nem, lenn felé vót a fődhó, és mellik a vékonyabb fele. Ugy küdje vissza. De csak aszohd apádnak, hogy eszt te ugy álmodtad.

Na jó.

Hád vót a nagy bánst a királán. A lán le, mintha lefeküdd vóna, aztán mintha ébrededd vóna fő, ugy dör-güte a szemit, megy az aptyához.

- Kedves atyám! Én valami furcsát álmodtam.

- Mit lányom?

Ezt és ezt.

- No, jó van édes lányom, megpróbáljuk.

Hát ugy izz vót.

Estefelé rákötötték a botnak közepire egy mazzagot, és hozzá kötötték az asztal lábához.

Hád ugy vót, kérem szépen, réggere a vastagabb fele lő nem vót a főd felé. Hát ráragasztották a cédulát, összeküdde.

Mérgelődött a fekete királ. Hogy hogyan tudta ezt meg. Valakinek köll ott lenni. Mer az ű buta fejitű nem birta vóna esz megcsináni. A királ.

Na, jó van.

Hát osztá másnap küdött hat csikót hozzája. De egy-formág vótek szörre, nagyságra, mintha csak egy vóna az egisz, a hat csikó. Odaküdde hozzá.

Azt mondta a fekete királ, ha mög nem mondja, melik az egy éves, melik a két éves, melik a három, melik az öt meg a hat. Akkor nagy baj lesz az országába.

Hát, jó van.

, Viszi ám szegény, a lán az ebédet, Megen szomorú.

- No - aszongya - szivem szép szerelme, mi az, meg-
untad megen - asz mondja - má a hozzám járó fáradságodat?

- Dehogyan untam meg - az mondja - mos meg a fekete ki-
rál küdött hat csikót. Hogy mondja mög apám, mellik az egy
éves, mellik a kettő, mellik a három.

- No- aszongya - szivem szép szerelme, ez semmiség -
asz mondja. Mögy ez, semmiség. Mögen mönj be - aszmondja -
és mögen fekidj le, mintha úgy álmodtad volna, aszond apád-
nak, álmodtad. Van apádnak - aszongya - a palláson egy éves
zabgya, és van két éves, három éves, négy éves, öt éves,
hat éves zabgya. Mindeniket külön-külön feknjóbe hozza le
az apád. Mindenikbü. És -aszongya- amellik csikó az egy éves,
az az egy éves zabra megy, a két éves meg a két évesre megy,
oszt akko ráütitek a pecsétet, visszaküdditek, hogy mellik
hány éves. De azt apádnak mög ne mondd, hogy én mondtam.
Mintha álmodtad te eztet.

- Rendbe van.

Há most, ugy izz vót.

A királ hozatott le mindenik zabbul. Egy kis melencé-
be. Hát a melencére rá vót írva, hogy mellik hány évesbül
hozta. Hát a csikók mindenik kiválasztotta a saját magáét,
odament, aztán ették a zabot. Em meg aztán mingyá cédulákat
irt és ráragasztotta, és visszavitte a csikókat.

Mérgezs vót a fekete királ.

- Hej, odd valakinek kell, hogy legyen! Mer ez a buta
királ sose birta volna esz megcsináni.

No, jó van.

Hát kérem szépen, másn, harmadnap kúdött ám a fekete királ egy tizenkét mázsás bazogánt dobott be az udvarba. A fekete királ. És a karikájára, amejje lemént a földbe a bozogán, rá vót írva, hogy ha ezt ugy vissz a nem kúdi, mint ahogyan ti idekúdté, akkor baj lesz.

Hej, de még a kis karikáját se tudták mégmozditani. Hát összeszedte a vitézeket, minden, próbáták, de még mégmozditani se tudták. A bozogánt.

Hád viszi ám a lán megen az ebédet, öllen szomorú. A gyerek tudta má, hogy mi a baj. Öllen kérdi tüle: Aztán mondja, hogy a fekete királ most egy bozogánt kúdött. Osz asz kell visszaktinni.

- Hát - aszongya - szivem szép szerelme, idáig segitettem rajtatok, de most nem tudok, Ha kind vonák, akkor tunnák rajtatok segitteni, de így nem tudok.

Há mondd apádnak, hogy azt álmodtad. Mer má asz hitték mos má régóta odd van fogságba ez a gyerek, oda fallazva, pizok között, minden között, hogy má régen mög is halt a gyerek.

Hogy csak az tunná visszaktinni a bozogánt. Ha életben. Ezt ugy apádnak ugy mondd, hogy álmodtad.

Hát ugy izz vót.

Megent főkel a lány, dörzsöli a szemit, megent:

- Jaj, kedves atyám, nagyon furcsát álmodtam megen.

- Mit, lányom?

- Ezt és ezt. Hogy még a Jancsi él - asz mondja - a fal között. Csak az tunna rajtunk segitteni.

Na, jó van. Mingyá kőműveseket, mögparancsolta, mingyá kibontották a falat, a gyereket lefőröszötték, tejbe-vajba.

Aszongya a királnak:

- Na, felséges kiráalom. Ide és ide egy jó magos állvánt csinátass. - aszongya neki - amire én fölállok, ahonénd dobom a bozogánt majd. Vissza a fekete királnak.

Hát ugy izz vót. Egy jó magos állvánt csinátatott. Fölvitte a bozogánt a gyerek, ami aztá mögpörgette, visszavágta a bozogánt ugy, hogy a fekete királ ippe kávét ivott reggel, de még a pohár is kirepült a kezibü nékie.

Erre megmérgezedett a fekete királ. Hát irt egy cédulát a királnak. Hogy azt a vitézt, aki ezt a bozogánt visszaküdte, azt elküdje hozzája. Úhózzája.

Na, jó van.

Most a gyerek összehivatta az összes alkalmazottját, katonákat, mindenfét, lét, és kiválasztott hat embört. Aki ojjan nagy vót, és oan természetü, szóval minthogyha egy, hasonlitottak, mintha ikrek lettek vóna. Hogy egyformák legyenek. Akkor aztá a hat embörre elméntek. A fekete királhó.

Amikor ezek szótak, egyszerre szót mind a hat.

Aszongya a fekete királ:

- Na - aszongya - édes fiaim, há mos melliktek küdte vissza a bozogánt?

- Én. - De mind a hat mondta. Eccé.

- Hát - aszongya - hat nem küldhette vissza, csak egyötök küldhette vissza.

Aszongya a boszorkány, mer' boszorkány anyja vót ennek:

- Te édes fiam, zárd el őket egy éccakára, Majd én kiderítem, hogy mellik vót, aki visszaküldte a bozogánt.

Hát ugy ize vót.

Bezárta ezeket egy szobába.

Persze a boszorkány változott valami féreggé és be-
ment hozzájuk és kihallgatta őket. Hogy mellik a izé.

Akkor ennek a gyerekeknek a bal felirű egy fürt haját
levágott. Hogy arru megtudja, hogy mellik küldte vissza a
bozogánt a fia, a fekete királhó.

Hát, jó van, régge, möggyütt a régge, főkeltek, ké-
szütek, fésűköznek... minden, végignézi magát a gyerek.
Hát észre vette, a gyerek, hogy ünéki egy fürt haja hián-
zik. Fogta az ollót, mind a hatnak azon az ódalon levágott
egy fürtöt.

Megen sorba ának, oszt megy a fekete királ, nézi.

Megy a boszorkány anyjához:

- Há, hogyan, mind a hatnak levágtad? A fürtöt?

- Én csak egyiknek.

- De mind a hatnak le van.

Na, ju van.

- Zárd el őket még egy éccakára!

Hát még egy éccakára elzárta.

De a gyerek fülezs vót, az mindig, mikor felébredett, főkészütt az ruháján minden a világon mögfundáta, hogy mi- csoda gyel van rajta. Hát látja ám, hogy az inge izéját ki, kivágta allóva a boszorkány. Hát, fogta, minnyáit kivágta.

Megen csak semmire se ment a boszorkány.

Na, harmadik reggel megent kiának, akkor aztán a gyer- rek kilépett saját maga.

-Na- asszongya - fekete királ, hád vedd tudomásu, én küdtem vissza a bozogánt.

Hát aztá akkor ezek neki ékezdekte kardra birkózni. Kardoztak. Hát a gyerek e osztá szedte ám le őket, a kato- náit is meg minden félét, de sose birta vóna legyüzni, mer az beüt az any az öreg boszorkány a szobába a szívószékhó, azon szütte a katonákat, mind az asszonyok a lepedőt, vagy valamit. Minden pillanatban dobott ki egy katonát. Az ...

Hát csag végre kivégezte vóna a gyerékét. Akko aztá az egyik katona észrevette, hogy hunnan gyünrek a katonák, hogy ki szüvi a katonákat. Na, akko aztá a gyerek beugrott, abba a szobába, a boszorkánt leaprogatta.

Na, akkor aztá több katona nem gyütt. Azokat, még ami vót leaprogatta, így aztá mögnyerte a fekete királt, mög a másik királt is.

Igy a királ odatta a lányát neki feleségül, papot hi- vattak, mögesküttek, máig is élnek bódogan, ha meg nem hal- tak.

Ezért nem mondta meg a gyerék az álmát. Az aptyának se,

meg a királynak se, mert akkor ezt nem bírta volna megte-
jesíteni.

31. Az aranyalmát megőrző királyfi

Vót a világon egy királ. Annag vód három fia. Annak a kertjibe vót egy arany almafa. De minden áldott éjjē, éjfékő a termésit ellopták.

Azt mondja a legidősebb gyerök az aptyának:

- Kedves atyám, engedd meg, hogy én megőrizzem az aranyalmát.

- Hát ernyē fiam, osztán őrizd meg.

Hát el is ment. A legidősebb gyerök.

De bizon nem nyert semmit se. Elaludt a gyerek, mire föl-
ébredett, már nem vót egy aranyalma se.

Röggē mögy jelenteni a királnak, hogy nincs semmi. A termést ellopták. Há, most fogi magát a leg, a középső gyerök, jelöntközik. Hát azt is kiengedte az aptya, de az se ment többre, a is csak ennyire ment. Hogy ő is elaludt, és elvitték az almát.

E, harmadik nap jelentkezik a legkisebb gyerök.

-A, -aszongya- édes fiam, ne menj sehová -aszongya- két bátyád se tudta mög....őrizni, hát akkor te hogyan tunnád.

- Há, talán én mög mögtudom, -aszongya- felséges királom.

Hát annyit, annyit beszétt a gyerek, hogy hát kiengedte az aptya azt is. Most ő, a legkisebb gyerök, nem feküdt le az ágyra, hanem vágatott magának oan tuskéket, És a mellé üt, hogy ha el akar düni vagy elnyomja az álom,

hogy az bökje mög, hogy el ne aludjon.

Hád úgy ^viz vöd.

Mikor gyűtt a tizenkét óra, az éjjél, egy meleg levegő mögvágtá a gyereket, el akart alunni, de mivel a túske megbökte, hát a gyerek fölébredt, nem birt elalunni.

Eccé halli ám, hogy három hattu gyün. Röpül. Mikor oda leértek az almafára, rászátak a három hattyu. Gyönyörű szép három tündérkirájlány.

A gyerek bizon elkaptá a kirájkisasszont, a tündér kirájkisasszont. De nagyon gyönyörű szép lán vót.

De a boszorkány, ennek vót egy boszorkány szakácsnéja, ennek a királnak, osztán látta, hogy a gyerek mi-jen gyönyörűszép tündérkirájkisasszony mellett fekszik még. Nem vót egészen röggē. Meg odafeküdt a gyerek mellé, együtt feküdtek.

Gyönyörűszép aran haja vót, avvá takaróztak.

Röggē fölébrennek, akar fésükönni a lán, há észre-vette, hogy a hajábó elloptak.

-Na- aszongya - szívennek szép szerelme, nekem mēmmi kell - aszongya.

-Ha szárnyad lenne, akkor se érné többet utón, möglopták a hajamat, el kő mennem.

No, az alma ott maradt. De a hattjuk éröppütek.

Hattjukká változott, aztá mind a három éröppent.

Há, mi csináltak.

Jelenti röggē a kirájnak az aptyának, hogy ű az almát megőrizte. De valaki meglopta a tündérkirájkisasszon haját, meglopta, és így el kellett menni.

- Akármit ad az Isten, én kedves atyám addig megyek, míg mig még nem találom.

Hát el is indut. De má a Jóisten tudja, hogy mi-
jen utat csinált meg a kiráigyerek, má a cipője, a ruhája tiszta rongy vót. Hányadik ország ellen ment má.

Mikor eccē odaért egy erdő széléhő. Odd vód egy rétenetes nagy malom.

Hád bement ez a malomba.

Hát arra a közelebbe nem lakott senki az égvilágon. Hát kérdezte a gyerek, hogy kinek ... meg hová, meg satöbbi. A mónár is kérdezte, hogy mi járatban van, hová megy. Aztat ű mondta, hogy hm.

Hát aszongya: -

- Édes fiam, tunnák rajtad segitteni. Mer nédd -aszongya- innend a melomból hordik a lisztet. Ugy csinálom -aszongya- hogy beleállsz e'zsákba, bekötlek. Csak úgy tullak elszállittatni oda, mer másképp soha az életedbe se tunná oda elmenni.

Hád úgy iz vót, a gyerek ott dolgozott addig, míg mög nem gyütt az a nap, mikor maj gyünnek majd a liszté,

mer a malom, a mónár tutta. Arra elkészítette a zsákokat, kirakta. Amit vittek.

Há mög is érkeztek, fődobták a lisztet a kocsi-ra, ezt is fődobták. Viszik.

Amikor oda beértek, abba a városba, ahová a lisztet szállították, a tündérkirájnénak a kastéjához, há persze be nem vitték, mer a raktárba vitték a lisztet. Hát a gyerekek valahogyan ki, izétt a zsákbu, kigyütt. S hogyan tud ü főgyutni a kastéjho.

Há, mos spekulátt a gyerekek, de mindegy, valahogy ünéki fő köll menni.

Hát jelenti, hogy ü a tündérkirájkisasszonya szeretne beszéni.

Errü nem akarták fölengedni a gyereket.

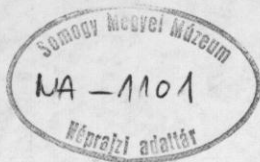
Há valahogy a tündérkirájkisasszony az ablakon kinézett, észrevette a gyereket. Mindjár megismerte. Szót, hogy eresszék föl.

Há, föl is ment.

Hát mög vót a nagy öröm, hogy a gyerekek oda kerütt. Há mondta, hogy mekkora utat csinátt mög, aszongya:

- Asz én is tudom, hogy nagy utat csinátá meg, de ez mind azér vót, aszongya, minek loptátok, minek a hajamat vágták el, - aszongya. - S ez azér vót mind. Mer má könnyebben együtt lehattünk vóna.

Hát így aztán ők szerették egymást, papot hittak, mögeskíttek, hát máig is ének, ha mög nem hál tak.

32. Az ördög és a szegény ember szolgálata

Vót eccē egy szegény ember, pógár ember vót, hád vót neki két kis lova, ugy kereste a kényerit, hogy eljárt a többi, nagyobb pógároknak szántogatni.

Hát aztá röggē ugye, csomagót magának ennivalót, hát nem vót neki más, mind egy darab kukoricás kényere. Beletette a tarisznyába, hogy maj débe azt mēgeszi, ha kifog.

Hád ugy iz vót.

Hát mönt arra az ördög, odamönt a kocsihó, kivötte azt a darab kukoricás kényeret, mögette. Elopta az ördög ettü az embértü.

Hát meggyütt a dél, kifogott a sz, szegény ember, fölüt a kocsi, hogy maj mēgeszi azt a kis kényeret, de nem taláta, elvitték.

De az ördög a pokolba, a gazdvezérik, az Plu, Pulutu, vagy minek mondták, oda hiya azt az ördögöt:

- Gyere csak ide!- aszongya. - Látod azt a szegény embört? Akinek a kényerit elloptad.

Az szegény ember dolgozott, egisz nap. És nem vót neki, nincs neki se égen, se földön több! Mind az a kis kukorica kényere vót. Azt elvitted. Há nem birtá máshová menni lopni?

Hanöm most! Mögfogod magadat és elmész hozzá. És százezertössen vissza fogod neki fizetni, azt a kukoricás kényeret. Értetté?

Hát, fogta magát az ördög, elment.

Hát, persze nem ördög képibe, hanem egy ember képibe ment hozzá.

- Adjon isten jó napot, édesapám!

- Adjon isten neked is, édes fiam! Hát mi járatba vagy?

- Hát nem egyébbe, édesapám, aszongya, mint szolgálatot keresek. Ha kaphatnék.

- Hát, édes fiam, nem jó hejen kereskedő te, aszongya, nekem még a megevő kenyérem sincsen, még a' se, amit máma débe mögettem vóna.

- Nem baj, édesapám, csak újjön maga itten, fönn a kocsin, majd én szántok.

Erőnek-erejével az ördög odament, aztá...

De egy-két óra alatt sokkal többet szántott, mint ü egy hét alatt. Az ördög. Avvā a gebékkē.

Na, ju van, möggyütt az este, elméntek haza.

De mire ők haza értek, addigra má lopott sunkát, szalomnát má vót fent a kocsin, kenyér, mindenféle.

Kifogtak hát, meséli a feleséginek otthun, hogy hogyan járt. Hogy erőnek-erejivē itt akart nála dógozni ez az ember. De má mennyivē segítette, má enni-inni valót, mindenfélit adott.

Na, jó van ezek szépen dógoztak, de szépen gyarapodtak.

Vót má inni-enni való.

Asz mondja az ördög az emberre:

- Gazda uram! Mönjen el a királho! És vádolja el tüle az aratást. Ha kérdi, hogy mit fizetök, csak asz mondja neki, hogy többbe nem köll minekünk, csak annyit, amit ketten elvigyünk.

Hát jól van. Elmegy a királho az ember. Beköszön:

- Szeröncsés jó napot!- mer má kezdött a gabona érni.-

- Há mi járatban vagy édes fiam?

- Hát nem egyébbe, aszongya, az aratást szeretném elvádolni, hogy ha fölséges kiráлом odanná.

- Hát lehet róla beszélni, aszongya, hány emböre van?

Hát gonduta, hogy vannak kaszások, marokszedők, ez-az, kötélterítők.

Aszongya van itt mindenféle.

És akkor aszongya, hát a fizetés hogyan?...

- Hát nekünk több nem köll, aszongya, mint amit mink ketten el birunk vinni a kezünkbe.

Hát jó van...

Hát möggyütt az aratás, mögeresztette a királ, lehet aratni, vágni a gabonát.

Hát, hogy ha ödven munkás lett vóna, akkor se végezteg vóna többet, mint ezek ketten. Végeztek.

Egy táblát minden nap levágtak. Össze is kötözték, össze is rakták kazalba.

Hát jó van, kérem szépen, lejárt az aratás. Levégeztik.

Asz mondja:

- Hát hogyan egyeztünk, öregem?

- Hát aszongya, ugy egyeztünk, hogy amit ketten el tudjunk vinni.

- Igaz aptyám.

No, ezek a legnagyobb kazalho odamentek.

Asz mondja az ördög a izénak; az embérnek, hogy vótak azok a jó magos nyárfák. Hogy vággyon ki két nyárfát. Amelik leghosszabbak.

Hád ugy iz vót. Az ördög mindjár leágazta a nyárfát, az ágait levagdalta őket, odament a kazalho, földön alányomta az egyik végit, a kazalnak, a másikat a másik véginé, kidugta rajtuk.

- Na miben a maga keze, gazda, gazduram? Ekezdte tapogatni, persze erőt adott nekie. Az ördög.

- Na, gazda uram, foggya még!

Az egy kazal buzát ugy vitték, mint a labdát. A kiráj észrevette. Szü, mérgez vót a kiráj, hát hiszen összes gabonáját elviszik. Ezek. Há, na mit tehetett.

Asz mondja a kiráj:

- Menjenek az istáálá, eresszék ki a legrosszabb

bikát. Majd az mögöli úket. Nem birgyák elvinni ezek a gabonát.

Hát ugy iz vót, kieresztették a bikát, mönt a bika nekik, felejek, az ördög odamönt, elkapta a szarvát, kitekerte a nyakát, földobta a kazal tetejére, nahát lösz hus is, aszongya. Még gabona is.

Hát ugy iz vót.

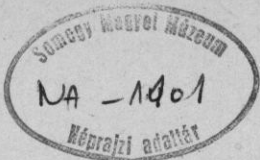
Evitték még a bikát is, mög a buzát is.

Hát annyi gabonája vót a szegény embörnek, hogy még az egész községnek se vót annyi.

Akkor aztán mögköszönte az ördög:

- Na nizz, édes barátom, én vótam az, aszongya, azt a kis kukoricás kenyeredet, amit elloptam, hát mosd visszaszógátan neked. Előtte.

Igy aztá még elbucszótt a gazdátó az ördög, aztá bódogan élnek, ha mög nem hál tak, máig is. Vót kenyér, minden.

NA - 1101

Néprajzi adattár

18. A cigány keresi az Istent

... de annak annyi gyereke vót, hogy még számát se tudta mennyi. De ojan szegin vót, hogy még egy falat kenyeret se tudott a gyerekeknek anni.

Hát, má reggē korán főkētek a gyerēkēk - papa kinyeret, papa kinyeret, mama kinyeret, de hát nem vót semmi.

Adta szegén cigán magát, fogott egy zsákot magáhó, ugye a nagy fejszét a vállára, hogy emegy az erdőbe. Kerezs vadkörtét. Ement az erdőbe, de még egy szál vadkörtét se talát. Az er... az erdő tísó szélin vót egy út, az út mellett vót egy körösztfá. Fogta a cigán, hogy emegy ahhó a keresztfáhó, s levágja az Istent onnént.

Hát a sok gyerēkēt megadta, de kenyeret nem ad nekik.

Amint megy arra az ut felé, egyszer gyün ám vele szembe egy öreg ősembēr, nagy szakállā.

- Adjon Isten te cigán, hát hová mész?

- Hová mék, baszd meg az anyádat, azt mondja, elmegyek levágom az Istent.

- Há mijér?

- Mijér? Sok gyerēket megadta, de kenyēret nem adott. Má végig jártam az erdőt, de még csak vadkörtét se találok, hogy vihetnék nekik haza, hogy ennének.

- Há, te bolon cigán - asz mondja - hát azé nem szabad az Istent levágni. Na, gyere velem.

Amin mennek, mendegélnek, egyszer egy nagy körtefa közelébe értek. Asz mondja az Isten:

- No, nidd-e, mennyi körte van az alatt a fa alatt!

Ernye oda és szedd fő.

- Baszd meg az anyádat, hiszen bejártam én az erdőt, egyet se taláтам.

- Egész nyugodtan menj oda.

Amikor a cigány odament, hát telítve vót a fa alla körtévē. Hát teliszedte a zsákok. De mig megemelni se tudta, oan nehéz vót a ezs zsák vadkörte.

- Na mijeन kezeid vannak neki? - Az Isten kezét fogott vele, a cigánnya. Adott bele erőt többet. Főrakta a zsákok a vállára. Ement a cigány, hazavitte körtéket. Hát, jó van, vadkörte azē, csak kenyér is köllött vóna, vagy valami hozzája.

Hát másnap megen felőtőzik a cigán, megen megy ah erdőbe, megen nem talál semmit. Megen találkozik az öreg ősz embőrrē.

- Na, cigán, megen hová mész?

- Hát, emök - asz mondja - hát valami kis kenyér is kéne, meg hát valami - asz mondja - a körte mellé.

Hát beszélgetett vele az Isten, a cigánnya:

- Te cigány! Nizzé ott a bokor alatt, valamit én mintha látnák. Menj, nézd meg, mi az.

Megy oda a cigán, hát egy nagy sonka. Meg egy nagy buzakenyér.

- Igazad vót ám, baszd meg az anyádat - asz mondja - ezt elviszem a gyerekeknek haza, had egyenek.

- Na látod cigán, csak vidd haza nekik, had egyenek.

Hát bizon hamarossā haza ért a cigán. Hát mit tartott, azon az egy pár körte meg izé... Egy-kettőre megették a gyerekek.

Na, másnap főkel a cigán, hát ű mosmá megen csak az erdőbe megy. Hát találkszik ám megen az ősz emberrē.

- No, cigán megē hová megy?

- Hát - asz mondja - emék valami kis munka után valamerre, pajtás. Asz mondja az Isten:

- Na gyere velem! Emegyünk ebbe és ebbe a városba. Od van egy kiráj. A királnak van egy beteg lánya. En azt möggyógyítottom - aszongya - kaptunk érte pénzt.

- Na jól van, baszd meg az anyádat, elmegyek én veled - aszongya. Há, most avvā megy a cigánnyā. Hát beértek abba a városba. Jelentkezik az öreg őszember a királnā, hogy ű ijen és ijen doktor.

Hā mingyā a királ fogadta űket, bevezette egy szobába űket, nézze meg lánt, mer má vótak kilfődrü meg a jó Isten tudja hunnand is, a lánt nem birták meggyógyítani.

- Hát kedves professzor úr, ha möggyógyította a lányomat, amit kér, asz mindent megadok.

Hát rendbe van. Mőgnézte a lánt... /Valaki bejött a szobába./

Kérēm szépen most bemennem a szobába, hát ké az Isten, szóval a doktor két teknyót be, két vödör vizet, s megmondta a doktor, hogy ... hogy még dógozik a szobába, addig senki nem léphet be. A szobába. Még a kirájkisasszont.... kezeli.

Hát a cigány nézi az Isten, hogy mics csinál. Mikor bemént, bevitték neki a két teknyőt, két vödör vizet. Az Isten fogta a lánt, összeaprogatta. Összeaprogatta, és akkor abba a teknyőbe szépen kimosta, vízbe, összerakta. Ráfúj az Isten háromszor, na aszongya: - Mikor mondom, kelj fel, - a lánnak az Isten.

Eccē csak pislogott, esz szépen felüt a kirájkisasszon. Az előtt is szép vót a kirájkisasszon, de mos még hétszerte szebb. Nézte ezt a cigán végig, hogy mics csinát az öreg ósz barátja.

Hej, vót nagy öröm a királi palotába, hogy a lányát meggyógyította.

- Na mos, drága professzor ur, mit kér? - Há odatta vóna a királ még fele királságát is, a lányájé. Em meg előhozott az Isten, a zsebgybü egy ojan picí kis acskót.

- Na - aszongya - felséges királom, esz tótse meg pénzzel.

A cigán ódalban:

- Baszme az anyádat, hát nem birsz egy zsákot anni? Há mi ez? - aszongya.

- Ólég ez fiam, minékünk.

Mérgezs vót a cigán. Hát, hogy csak ijen kis acskót vitt oda nekie.

Na, jó van.

Hát gyünnek haza felé, mikor beértek abba az erdőbe, ahol először vadkörtézett a cigá, megáll a Jóisten, fogja

azt a kis acskót, elüveszi a zsebgyibü. Kiönt a fődre, három határba önti a pész, elfelezi.

Szóval nem is.

Elüször egy bokorba kütte, hogy odd van egy nyúl.
Foggya meg.

- Rög bsz meg az anyádat, ha nem lesz igaz - aszongya - leváglak evv̄ a fejszév̄.

- Csak ergye egész nyugodtan.

Hát od vót a nyúl, mégtudta fogni.

- Na most, fejd meg cigány, ezt a nyulat nékem mégstü-
töd nyársó.

Meg is fejtette cigán a nyulat, gyönyörű szép májája
vót nekije.

Asz mondja az Isten a cigánnak:

- Te cigán, szépen süsd meg ezt a nyulat, de főleg a
máját. Mē nekem más nem kő, mint csak a májája kő.

Hát az Isten úgy akarta, hogy a nyul épp pörkölődjön
meg. Hogyan sütötte nyárson. A mája meg ojjan gyönyörűen
mössüt, mint a pönkösdí rózsa, ojan szép pirogra.

Nézi a cigán:

- Hü... az anyjába a faszát! Ezt a szép máját én an-
nak adjam - aszongya. Hö, hát fogta, megette cigány a má-
ját. A nyulad vitte oda.

„ Te cigá, há hun van a mája?

- Az rakd az anyádba a faszodat, nem vót ennek mája!

- Hát hogyan - aszongya - hát máj nékü lehed valaki?

- Hát látod, hogy lehet - aszongya - hogy nincs nekije!

- No, jó van cigán. Ödd mög a nyulad, vagy pakudd ē, haza viszed majd a gyerekeknek.

Majd veszi ki a zacskók a zsebgyibü, s három felé önti a pészta. Nézi a cigán.

- Hát mics csinász, baszd meg az anyád?

- Hát elosztózik.

- Hát baszd meg az anyádat, hiszen mi csak ketten vótunk, akkor mé háromfelé osztod a pészta!- aszongya

- Bolon cigány. Ez a másik határrú azé lesz - aszongya- aki mögette a máját.

- Ej, eredj az anyádba faszodat - aszongya - hisz én ettem meg - aszmondja - a máját.

- Hát tudtam én cigán, hogy te etted meg a máját. Na, jó van, cigán, legyen az a tied mind a három határrú. Vidd haza, és a gyerekeidet jó nevedd őket - aszongya - ebbü a pészta. De - aszongya - asz lelkedre kötöm, hogy ezt mög ne kísértüdd, hogy elmész valakit möggyógyittani. Akkō vége lesz az életednek, usse tudod möggyógyittani.

Jó van, abba oszt ēbucszutak egyik a másikatü, ēment a cigán haza. Hő, nagy örömmel várták a gyerekek, hej örültek, a sok pészta. Mingyá föltüztette a gyerekeket, szépen étek, jó.

Meghallá a cigán, ő, raktya az anyjába a faszát, hát hiszen láttam hogyan csináta, aszongya. Emőgyek én is.

Emént egy másik királhó. Ott is nagy beteg vót a királlán. Hát bejelentette magát ű is nagy doktornak.

Há, mos megy a kiráj, a királhó, bejelentette magát, hát mingyá a királ fogadta, megmutasztatta neki a lánt, tud-e rajta segitteni. Tudott. Há most kéretett be magának, ű is, mint egy másik doktor, két teknyót, két vödröt tele vizzē, az ajtót lecsukta, megmondta, hogy senki nem háborgathati. Amig ű dolgozik.

Hát fogta a cigán, összeaprogatta a kirájkisasszon. Na aztán szépen kimosta, darabonként összerakta:

- Na, mikor mondom, kelj fel!

De bizon nem két fő senki se. Hát, mondom, sirt a cigán. A lánnak, hogy: -Kelj fel, kelj fel!- De bizon nem kelt fő senki. A kirájkisasszon.

Hát, tudta a cigán, hogy halál gyün rá.

Hát, ecce aztán mid vesz észre, ki áll előtte a szobába, mind az Isten. Az öreg szakállas. Ősz öreg ember.

- Na cigán, mit mondtam neked? Ha most én ide nem gyüvök, nem tudom meg, hogy te itt mics csinász, hát felakasztottak vóna, cigán. Nem mégmondtam neked, hogy eztet többet még ne próbáld te kísérüni. Hogy csinálj valakibü elevennyet.

- Drága pajtás! Csak egyet segits mér rajtam!

No, az Isten kimosta, összerakta, rálehütt:

- Na, mikor mondom, kelj fel!

A kirájkisasszon felütt. És még hétszerte szebb lett, mint azelődd vót. A kirájlán.

Megen csak azt a kis acskót vette elő az Isten, hogy asz tótse meg. Evve meg zsák vót az izéná, a cigánná. A zsákba akart kérni, de nem engedte neki az Isten, jó lesz kizs zsacsková.

No, jó van mégkapták a fizetést, ementek oda az erdőhöz, odaértek a keresztfáho. Ott kezét fogott a cigánnyá:

Ne, ezt a pénzd vidd haza a gyerekeidnek. És építsé lakást nekik, ebbü a pénzbü kifogyni ne próbáljatok, ez ölég lesz még a gyerekednek a gyerekeinek is, ha gondot viselsz rája. De többet esz mög ne próbádd kísérüni, hogy elmész, mert aztá többet segitteni rajtad nem...

Na mostā kigombókozott az Isten, oszta kezdett főszáni. Akkor vette észre a cigán, hogy ez az Isten lehet, hogy kezdett főszállni a levegőbe. Elkapta a cigán aztán még a lábát is, subáját mind mögcsókíta.

- Jó van cigán, ergye e haza, és mondom, hogy ezután jó visekedj. Ne kísérüdd meg aztat, hogy az Istent emész, megkeresed, és hogy levágod, meg ehhez hasonlókat, meg, hogy emönj gyógyittani valakit.

Na hát a cigány aztán nem is kerütt erre sor, mer gazdag lét, boldogan itt, máig is, ha még nem hatt.

3254

33. Risa és Levente

Vót a világon egy királ. Hát emeg vód kéá vi-
tézze. Az egyiknek Risa vót a neve, a másiknak Levente.
Hád mind a kettő derék gyerek vód, szerette őket a királ.

Hát psztán így a Risa szégyüte magát. Hogy a Leven-
te erősebb vitéz vód.

Eccő aztán etünt a Ri^va. Elmént ijen varázsságot ta-
nuni. Valami két évig nem is tudtak róla, hogy hun van a
Risa. Hát aztá ez kitanuta, tudott vátozni kigyóvá, min-
den félévē a Risa.

Eccő aztá mentek a malomba örletni, vittek gabonát.
Hát ez a Risa változott egy nagy kigyóvá, bemént a malom-
ba, mintha önné a rizsát, vagy azt a buzát, amit örletnek.

Há mindenki elfutott a malombu. Mőgijedtek a nagy
kigyótu.

Hát jelentették a királná, hát ment a Levente, a vi-
téz.

Ez felkapta a gyereket, vót egy nagy, magos hegytető,
ez fölvitte a gyereket, ez a kigyó.

Aztá kiált a kigyó egész a hegy szélire, a gyereket
lógatta lefele, hogy onnan maj leereszti.

Hát a királ mőg aztá hamarosan emböröket, lepedőket
összeszedtek, hogy ha leejti, hát hogy abba essen bele.
Akkor elment a kigyó, másik felire vitte ő. Kitót velik.

Amikor má így jó kiviccüte őket, akko leszádd vele,
leröppend vele a kigyó. A Leventévē. Hát erre aztá nagy

örömrre, a királ egy nagy banquetot tartatott.

Hát sok nép összegyütt, sok vód a ... királnak, ijen vitézek is, mindenféle több királoktu.

Hát eccö aztá, mikor má lesötétedött, lehetett oan kilenc-tiz óra körü, gyün ám egy vitéz. Lóháton. Odavágtatott, se szó, se beszid, a Risának a nyakát levágta.

Hát aztá ugy eltünt, elmént, hát aztá fellázadtak itten a többi vitézek meg a királ, hogy hát azt se tudták, hogy ki ez, ki vót ez a vitéz. Aki idegyött és levágta a Risának a nyakát.

Mérgez vót.

Hát aztá a Levente, na mögfogadta magába, akármit ád az Isten, akárki ez a vitéz, utánna mögy, addig nem hagy békét, amig mög nem találí.

Hát mig mögy, mendegél, lóháton, egyszer aztá találízik ám egy embör a kocsíuton, egy ijen vitéz vót az is, a is az uttjába kerütt nekije. Ennek a vitéznek, ennek a nyakát is mögsebezte. Hogy jajgatott.

No, osztán gyüttek arra cseléd embörök, há szót mingyá egy kocsiat, hogy vigyék be ezt az embört a doktorhó. De má akkor messze járt az ü országátó. Nem az ü országába járt a Risa. Szóval a Levente. Há be iž vitték a kórházba az embert. Hát mög is gyógyutt az embör. A kórházba.

Hát aztá ott találkozott egy öreg, ósz embörrel. Mönt

elejbe.

- Hová mész, édes fiam?

Hát aztá mögátt a Levente, aztá elkezdte meséni, hogy hová megy. Hogy ünéki az ü hü barátját levágta, de azt se tudja, hogy ki. Hát aztá akkor az mögmondta neki, hogy ez vót a Ződ Zongora vitéz.

Ez ojan vitéz vót, hogy hát ez senkitü sem fét. Ez nagy vitéz vót.

De mire odaért, valahová, az már mindig elmentt. Előtte csináta a galamb alakot, ez sose érte uton. De ez az Isten vót, aki beszétt vele, az az öreg, ősz embör. Ott a gyerekekkel kezét fogott, és adott bele sok erőt az Isten.

Akkor megen elejbe kerütt, hogy még foghasson vele kezét, hogy legyen erős a gyerek.

Amikor a gye, az Isten megen fogott vele kezét, há érezte a Levente, hogy ha mönt, még a föld is hajlott alatta, oan erő vót má akkor benne a gyerekekbe.

Mer mondta neki az öregembör:

- Fiam, hiába mész te avval, aszongya, mer az nagy vitéz. Az téged úgy iz[✓] legyöz.

Na, jó van.

Hát beért ez egy nagy, királi városba. A gyerek. Egy kertje vód a kirájnak, gyönyörü szép kerü vót. Hát nem birta elállni a Levente, ē vót fáradva. gyönyörü szé-

pen szótak a madarak, hát ű bemönt abba a kertbe. Ott lefeküdt.

Hát eccé aztá láti ám a Levente, hogy gyün arra egy gyönyörű szép nő. Látott má sok nőt, de ijen gyönyörűségés szép nőt nem látott. Nagyon gyönyörű vót. Beleszeretett igen a gyerek.

Hát annyira elbeszélgettek ott a lánnyá, hogy möggyütt az este, nem birt sehová se menni.

De ennek vót egy palija, aki udvarót nekije, ennek a lánynak. Az mög egy ronda nagy, erős ember vód.

Hát kérem szépen, az az erős embör látta, hogy a gyerek szereti, né a lánt. Meghitta párbajra a gyereket, eztet.

Hát kitüzték az időt, hogy mikor lösz a párbaj, azt kérdezte tüle az az erős ember, hogy mivel akar menni: öltre vagy karrá, karddá.

A Risa aztá azt mondta neki:

- Ahogy neked tetszik. Ugy megyeg veled.

Na most arra az időre sok nép, tudja a jóisten hunnan nem, összementek a népek, hogy ezek verekesznek maj. Sok nép összegyütt.

Osz kivitetett a vasszűrűre, mer egy vasszűrűbe bírkóztak ezek, egy oan gőzgépet, mijen a mozdonyok mennek a vasuton. Oda a vasszűrűre.

Amikor má összegyütt a nép, akkor odamönt ez az erős

embör, tenyerit alátette a gőzgép alá, és körös-körül hordozta egy tenyéren azta gőzgépet. Mutogatta be, hogy ünéki mije ereje van.

Na, jó van.

Hát möggyütt az idő, hogy összemöntenek ezek birkózni. Hát elfogta az az erős embör hát a gyereket, a Leventét, levágta térdig a vasszűrűbe. Hát a Levente onnén kiugrott, ü meg levágta az erős embört, gatyakötésig.

Na, osztá csak birkóztak, csak birkóztak, utóbb aztá elkapta a Levente, levágta a vasszűrűbe úgy, hogy csak a haza látszott ki. Az erős embörnek. Na akkor fogta, a nyakát levágta, hát em megnyerte a lán.

Hát mos ez odd vót egy darabig, a Levente.

Eccö aztá möggyütt a dél. Déli harangszó. Amikor elkezdtek harangozni, az összes személnet elkezdett sirni. Hát ü nem tudta, hogy mi ez, hogy mije sirnak ezen. Hát mindegy, ü megkérdezi.

Ódamögy a lánhó és kérdezi:

- No, drága szívem, asz mondja, mos mér sir itt mindenki?

A lán, mögfordutt a lán, lekevert a gyerekeknek egy jó hatalmas pofont.

Mi csiná, mit tehetett, nem bántotta, nem ment neki ezér a lánnak. Hanem gyütt elejbe egy cseléd, egy szolga, hát kérdezte tüle.

- Mondja, aszongya, amikor délre harangoznak, itt minek sir mindenki, minden déli harangszókor?

- Hát nem tudja barátom még mindig maga, aszongya,
A gyerek: - Én nem tudom.

- Nézze, asz mondja, ennek a nőnek az édesaptyát, a Zöld Zongora vitézt, odd van fogságba. Meg van sebezve. Végig a hátán. Ojan sebek vannak, oan varag, asz minden débe, tizenkét órakor débe, vassöprüvē lesöprözik azokat a varakat róla. Akkor aztá békét hagynak nekije. Ami délig megen bevarasodig, vagy gyógyulna, azt másnap débe megen lesöprik róla.

Ezér sirt a kiráji nép.

Gondíta magába a gyerek:

- No, az annyának a, hisz én ezt ippen ezt keresem én is. Ezt a Zöld Zongora vitézt!

Kérette a lovát, főnyergēt, hát mondta a lánknak, hogy maj visszagyün hozzája.

Elindutt.

Hát eccē aztá estefelé vót, má az idő egész este, beért ez egy nagy, rettenetes erdőbe.

Hád odd vót tizenkéd lovak. Az erdőbe. Két nagy tűz vód. Ott sütögették egy-egy ökröt. Nyárson. Ezek a lovakok.

Észrevették a gyereket, hogy ez mögy, a Risa, szóval a Levente.

Odaér:

- Na, kig vattok? Lovagok?

- Hej, aszongya, igen fedhangon beszéssz, aszongya, a mi gazdánk észrevesz téged, akkor neked úgyis vége lesz az életednek. Vödd tudomásu, hogy mink a Vörös Zongora vitéznek a lovagjai vagyunk.

- Hájssz, én éppen azt keresem, asz mondja.

- Hát akkor, aszongya, ülj lő. Várgyunk, maj talán gyün.

Hát le is ütt, még adtak neki vacsorát is, azokbu az ökrökbü, mer sütöttek.

De bizon nem gyütt.

Na, elmögy, fölkészültt a gyerek. Mögy, keresi.

Estére kelve, megen egy erdőbe betévedt, ott megen annak a lovaivā, lovagjaival találkozott. De ott se találkozott a Zongora Vitézzel.

Na, jó van, hát megy ü mindaddig, amig meg nem találí, mig megkeresi. Mer a lovagjai nem tudták megmondani, hogy hun van. Merük iz várták.

/Gyutson ám rá./

Hát, mig mögy - mendegél, hát láti ám, hogy egy nagy óriás, gyönyörü szép lánt visz a kezibe, hóna alatt, és intett neki, hogy álljon meg. A Levente.

Az az óriás mög függét mutatott a gyereknek. Az má ment....

... Azt a kezedet fogom levágni. Balodat.

Sz' ugye ez aztán má sok időt ment.

Eccè az erdőbe egy szép, gyönyörű tisztásra ért. Hát odd vót egy csodálatos nagy vaskapu. Hogy az ember ki se birta vóna nyittani, a gyenge emberek. Csak az óriás, mög hát a Levente asz, az is á is nagyon erőz vót.

- Hát, mindegy, ha nyitva van, bemegyek, gondáta magába Levente. Egy nagy kastéj odd vót, ám, menjé be.

Hát, amint ű bemegy, hát mit látott, mind azt az óriást, aki a lánt vitte, és aki függőt mutasztott neki, megismerte a Levente.

De aludt az óriás.

Em meg aztán kihuzta a kardját, ahogyan aludt, ugy szépen azt a kargyát levágta a karddā.

- Na, óriás, asz megígértem nekéd, hogy azt a karodat levégom, amivel függőt mutasztottál nekem.

Asz mondja az óriás:

- Hát idefigyelj! Az életömet hadd meg! Mer ha nem hagyod mög az életömet, begyünni begyütté, de innen kimönni us se tdsz elevenyen.

- Hát mér, hogyan tudok akkor kimenni?

- Hát nem tudom, asz mondja. Hogy hogyan tudsz te innen kimenni elevenyen.

- Hát jó van, aszongya, möghagyom az életedet, hát most mondöd mög, hogy hogyan tudok kijutni innend.

- No, gyere, beviszlek egy szobába, megmutas-
tom neked. Ha lösz akkora erőd, csak úgy tudsz ki-
menni.

Há bevitte egy szobába, odd vót egy nagy vas-
asztal. A vasasztal közepin vót egy nagy vasgojó.
De az úgy pörgött, mind a villám. Oan gyorsan.

- Na, nédd, asz mondja. Idd van ez a nagy bozo-
gány, ezt megfogod, és rávadsz erre a vasgojóra. Ha
rá tdsz akkorád vágni, hogy a vasgojó megáll, akkor
csak úgy tudsz kimenni, ha ki tudsz. Akkor is. Mer
akkor ez a kastéj mind rád szakad.

Ha pedig nem tudsz akkorád rávágni, hogy a vas-
gojó megálljon, akkor mög sehogyan se tudsz kimenni.

Spekulátt a Levente, mindegy, möffögta a vasbozo-
gányt, s rá mög várta, hogy tudjon a közepire rátalál-
ni, mer sebessen forgott a vasgojó.

Rávágott a vasgojóra, még hétszerte jobban forgott,
mind azelőtt.

- Hát nem tudom, mi lösz, gondáta magába a Levente,
hogy hogyan tudom én eztet nyélbe ütni.

No, összeszedte az erejét, rávágott a vasgojóra,
a vasgojó megátt. De a kastéj összerogyott.

Hát majdnem agyonverték a gerendák, mög mindenféle
a gyereket. De valahogyan kimászott belüle mégis, ele-
venett.

No, jó van, hát mos má a gyerek mid vót tenni,
eménd vissza, felé, hogy elmegy a menyasszonyáho. Hogy
nem taláta mög a Ződ Zongora vitézt.

Hát be is ment a menyasszonyáho.

Hát mos má gondúta magába a gyerek, mit kertüjön,
megkéri a lánnak a kezit.

Persze a lán nem akart elmenni hozzá feleségü.

Aszongya neki a lán:

- Hát ide hallgass, aszongya, elmegyek hozzád fe-
leségü, ha elhozod nekem az Aranyos Drombóliát.

De mos azt se tudta az a lán, hogy mi az az Ara-
nyos Drombólia. Csak egy szavat kitalált. De se a gye-
rek nem tudta, hogy mi ez. Mi lehet ez az Aranyos Drom-
bólia.

Hát mindegy. Osz megy-mendegél, hogy megkeresi.
Ha megtaláli.

Amint mögy-méndegél, hát fogi magát az isten, me-
gen elejbe mögy. Öreg, ósz ruhába.

Asz mondja neki az öreg ósz ember:

- Na, hová mész, édes fiam?

- Héj, kedves, édes öregapám, magam se tudom, hogy
hová megyek. Valamiféle Aranyos Drombóliát keresek.

- Aranyos Drombóliát, fiam? Hm, kicsid bajos, fiam.
Én tudom, holvan. Gyere velem. Majd én mögmutasztom.

Hát kiérttek ezek a tengörpartra.

A tenger szigettyin vöd egy kis kápóna.

- Na, nézd fiam, ide neked át köll menni. De idd van ez a kis fekete páca. Vágd mög a tengört, poros ut lösz előtted, átmehetsz. Éz bemész abba a kápolnába. Odd mást nem talász, mind van ott egy asztal. Az asztalon van egy nagy tál. Az Aranyos Drombólia abba sir. Abba a tálba.

Odd föld meg van egy fekete kokas. Amikor má lát érzi a kokas, hogy a tál megtellene könnye, akkor onnénd leröpül, és ráröp, röpül a tál szélire, hogy az borujjon fő, hogy a könny gyűjjön ki belüle. Mer az addig nem szabadulhat onnént, az Aranyos Drombólia, amig azt a tálat tele nem siri. De sose tudja telle sirni, mer a fekete kokas mindig kiboritti. És neked más d-god ne legyen, te ne a lánt figyed, mög semmit ne figyelj, csak te mindig a kokast figyeld.

Amikor a kokast észrevöszöd, hogy készülődik, hogy ugrani akar, vagy röpüni, akkor te csak evve a pálcával csinálj egy köröszöt elejbe. Akkor nem lesz hatalma, hogy odaröpüljön.

De, ha nem vigyázó, akkor nem tudod az Aranyos Drombóliát möghozni.

Mer az egy ördög Vót az a kokas.

Mer má a jóisten tudja, mióta odd vöd ez a szegény lán, fogságba, má nagyon sokszor tellesirta az aztat a nagy tálat, de mindig kiborították. Az ördögös kokas.

Há mos bemegy a gyerek, csuf, fekete lány.

Há mos fogta a széket, odahuzta az asztalho, leütt.

Csak sir a lán, csak sir a lán, hogy má jóformán
vód a tálba könny, egyszer láti ám, hogy készülődik a
kokas, ugrani akar, a körösz, vet elejbe a pácával.
Nem birt ugrani.

Várt egy kis darabid a kokas, megen csak készüle,
sokszor neki kezdett készülönni, de ez mindig eleibe
vágta a keresztet. Így aztán nem birt.

Hát eccé aztá má eltelt ám a könny, fóni ki.
Megen elejbe vágott egy köresztet, oan robannyal mönt
el az ördögös kokas, még az ablakokat is kivitette.
A kápolnábu. Elment.

Most megfordijja a lánt, mögvágja a tögört, hát
köröszülvitte, a lánt, az Aranyos Drombóliát, az öreg
embörhő.

- Na, aszongya, möghoztad, édes fiam?

- Möghoztam, kedves öregapám.

Nézi a lánt, az isten. Fogta az isten a lánt, rálépett
az egyik lábára, a másikkal meffogta, végig hasította.
Kétfelé hasította a lánt.

Mérgezs vót a gyerek. Hát nem vót oan szép a lán,
fekete vót, meg mindenféle, hát azér mégis csak saj ná-
ta a Levente.

- Hát nédd, aszongya, édes fiam, azt tudod jó, hogy

ketten nyertük meg ezt a lányt. Fele tied, fele az enyém.

- Hát igaz, öregapám, abba igazad van, hogy ketten nyertük meg, de hát most mi csinál maga a felivel, meg én is a másik felivel?

- Hát hiába édes fiam, ez így van.

Lövitte az isten a tergörre, egészen, szépen kimosta. Mer má az ördögök szelleme, mindenféle benn vót a lánba. A másik felit is megfogta az isten, szépen kimosta, aztá össze csináta, összevágta, feléledt a lán.

De oan gyönyörű lán lett belüle, hogy a Napra lehetett nézni, de arra nem. Oan gyönyörű lett.

- Na nézd, édes fiam, ez az Aranyos Drombólia. Az isten segítsen benneteket. Lögyön a tied. Neköm nem költött. Csak, aszongya, nédd, aszongya, azér csináttam eztet, mer má itt az ördögök, a szellem mindenféle belement a lánba, ezt kimostam belüle.

Mos nyugodtan éhatsz má vele, aszongya. A lánnya.

Hát, persze a lán nem azér küdte az Aranyos Drombóliáér, a menyasszonya, mer az nem tudta, hogy mi ez.

Hát akkor elvitte, aztán bemutatgott néki az Aranyos Drombóliát:

- Aszongya, na nédd, én meghoztam az Aranyos Drombóliát, de te még titt maradhatsz, aszongya.

Én, viszem az Aranyos Drombóliát.

Avva aztán így fölütette a lova hátára, elvitte a királho, ahun hát ü vót vitéz.

A királ összecsócuta, má alig várta, hogy má egyszer menjen haza. Hát kérdezte, hogy végzett-e a Vörös Zongora vitézzel.

Hát aztán mondta a gyerek neki:

- Fölséges királom, én jártam annyit, hogy má majdnem a lábam leszakadt, de sehun nem leltem meg, hogy tudtam vóna vele birokra menni.

Igy aztánük papot hittak, mögesküdtek, máig is él boldogan, ha mög nem halt a Levente.

34. A cigány és a kocsmáros

... esz szegény oláh.

De annyi gyereke vót neki, mig a számát se tudta.

Hát reggē főkeltek, de semmit a világon nem tudott nekik enni anni a gyerekeknek.

Hád mindegy, elmögy valahová.

Hád elmént egy boszorkához szógálni, három nap vót egy esztendő. Hát a boszorkán adott neki egy abroszt.

Aszongya:

- No, te szegény embér. Ennek az abrosznak az a tulajdonsága, leteritted az asztalra, ennek csak annyit mondj: "Nosza, édes kis abroszkám, terits!" Ez oszt akkor teritt. A legfinomabb italokat, ételeket.

Hád, jó van.

Hát, nagy örömmē megy a cigány, most, hogy megy haza felé. De egy községbe egy kocsmá előtt kellett neki elmennie, hát foga magát, ű bemegy a kocsmába.

Mos nem kér a kocsmárostól semmit se, odamegy egy asztalhoz, ráteritti az asztalt, az abroszt, na aszongya:

- Édes kis abroszkám, terits!

Hát a legfinomabb italok-ételek, amit csak az embernek szájának tetszik, minden odd vót.

Hát az egész kocsmá néptye ivott-övött, a kocsmáros is.

De a kocsmáros gonduta, ha maj berug ez a cigán, ellopi tüle azt az abroszt. Van ünnéki ijen fajta abrossza, ugy iz vót.

Jó berugott a cigány, el is aludt ott az asztalná. Az abrosszát kicseréték.

No, reggē aztán utnak indutt, elmönt haza.

- Na, kedves gyerekeim, ne féljeteK, lesz enni-inni való minden, Lē teritti az asztalra az abroszt:

- Na, édes kis abrosszám, terits!

De bizon, tutuhatott a cigán az abrossznak, nem terített sēmmit.

Mérgez vót a cigány.

Na, foga magát, emögy még oda szógáni.

Megen szógátt ottan három nap, há most mit adjon neki, adott neki egy kecskét. Nem is kecskét, hanem szamarat.

"Na, édes kis szamaram, szari, szari aranyat." Ennek csak azt mondd, aztán szarik, amennyit.

Hát, ugy iz vót.

Megen abba a kocsnába bemögy a cigány, osztá szarratta az aranyat a kecskével. Ezt is ellopták tüle.

Másnap réggel megen megindul hazafelé, nagy örömmel a cigány, na, aszongya:

- Kedves gyerekeim, ne féljeteK, nem lesz tek többet szegénségbe.

Szól a kecskének:

- Na, édes kis kecském, szari, szari aranyat.
De bizon a kecske semmit se,

Hát, mi csináljon, mérgez vót a cigány.

Hát, megen oda visszamögy. Szógáni.

Megen lejár a három naptya. Asz mondja neki
az ördög: Vagy boszorkány.

- Na nédd, te szegény embör. Most adok neked
egy skatulát. Ennek az a tulajdonsága, bemész, en-
nek csak annyit mondó: "Nosza édes kis botocskám,
üsd. "Ki a skátulábó botocskám." Aztá majd ezeg vég-
zik a munkájukat.

Hát ugy iz vót. Megen csak bemegy abba a koc-
mába, ahun má odd vót a kecskéje, zabrossza.

Iszik a cigány. Egyszer aztán azt mondja, a
cigány: - Nosza, édes kis skatujám, ki a zsebbü.

Kiugrott a skatula a zsebbü, a három botos, fur-
kósbottá, aki vót a nép a kocsmába, mind ütötték, dob-
ták a kocsmárost is.

Hát má aztán könyörgésre fogta a kocsmáros, hogy
csak az életit hegyja még, odadja a sza, az abrosz t
is, meg a kecskét is.

No, aztá oda, mögkapta a kecskét is, az abrosz
is, megy haza nagy örömmé.

- Na, kedves gyerekeim, keljetek föl, és igyatok-
ögyetek.

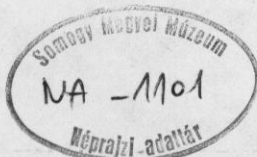
Megen leteritti az abroszt:

- Nosza édes kis abroszkám, teríts!

Hőj, mikor ezt kiszóta, telle vót a legfino-
mabb ételek-italok. Na osztá a gyerekek, amennyi
csak a bõrükbe fért. Jólaktak.

Az aranyat szarta a számár, hát aztán mindene
mögvót az égvilágon.

Máig is ének bódogan, ha mög rem háta.

34. Egyszer volt Budán kutyavásár

Hátt, Mátyás királ, emént, ugye az mindig jár-
kált, így a falukon, figyelte az embereket, hogy ho-
gyan becsülik a szegény embört, meg satöbbi.

Beért egy faluba, há bemént egy nagyon szegény
emberhő. Még a megevő kenyere se vót meg.

De azér, ketten vótak a faluba testvérek. A
bátyja az má gazdag vót. Enneg vót lovai, ökrei, hát
ez könnyen dolgozott, könnyen szántott a bátyja, en-
nek szegénynek semmije nem vót.

Hát látta Mátyás királ, hogy ez nagyon szegény,
adott nekije, a Mátyás királ valamit a zsebgyibe:

- Idd van édes barátom. Ezen a pénzen, ebbe a
körzetbe, a falukba, aszongya, menjen el, vásároljon
érte kutyákat.

És aszongya, ha möglesznek, hozza föl őket Bu-
dára. A kutyákat.

Hád ugy iz vód.

Hát ez osztán azon a pénzen összevett jó es se-
reg kutyát.

Há fogta magát a szegény embör, mikor má a kutyák
mögvótak, hát ű elviszi őket Budára, fel is hajtotta
üket.

Hát a királnak bejelentették, hogy möggyütt egy
ember, és kutyákat hozott.

* Mátyás királ mingyár kidobutatta a városba, hogy

minden urnak kötelező egy kutyát megvenni. Amiér áruhi, alku nincs, ki kell fizetni. A kutyákat. Hát minden urnak ki kellett fizetni a kutyát.

Hát osztán jó pézt levágott a kutyákér, emént haza, há aztá vásárot magának, lovat, mindenfélét, jószágokat, könnyen dógozott.

Há möghallotta eztet a bátyja, hogy miben jó áll most az öccse. Mennyi pénz...ze van. Hát kérdezte, hogy hun vette, hun szerezte ezt a sok pénzt.

Hát meséte nekije, hogy ü kutyákat vett, elvitte Pestre, eladta, a kutyákat, annak az árán vett jószágokat.

Gonduta magában a paraszt, na hát akkor én ... én több kutyát tudog venni, hát ü is aztán bevásátt jó egy sereg kutyát. Fölment Pestre.

Hát e is kivitte ám, a kutyákat, jelentették a királnak. A királ megmondta, egyszer vót Budán kutyavásár, de többet nem lesz.

Igy aztán ü a sok pénzt eltolta, a bátyja, aztán tönkrement az, a' lett a szegény. Az öccse meg lett a gazdag.